

lig, om Eleverne er i Stand til at stave saaledes, som man forlanger, de skal kunne stave, og tillige, om de er i Stand til at sætte Tegn efter de gældende Regler, saaledes som man nu en Gang ønsker, de skal sætte Tegn. Det er altsaa for det første en Prøve, som ikke kræver nogen Anvendelse af Intelligens, den kræver kun, at Eleven har været i Besiddelse af Evne til at erindre, hvorledes Ord staves. Det vil da have sin store Interesse at se, om man ude i Livet lægger den store Vægt paa Stavningen, som denne Prøve forudsætter — jeg gaar ud fra, at man med disse Prøver har tænkt som saa: Nu skal vi dog prøve vor Skole ved at tage en Stikprøve, og vi vil tage noget af det, der er allermost værdifuldt. For at komme paa det rene med, hvordan det forholder sig i denne Henseende, har jeg, men ganske vist i en ganske anden Anledning, en Gang taget en Stikprøve hos forskellige Forfattere, dels videnskabelige og dels skønlitterære. Mine Kolleger bedømte nemlig en Gang ved et Lærermøde en Elev ud fra dennes Evne til at stave, medens jeg derimod havde en anden Opfattelse af Eleven og mente, at det var et forholdsvist nogenlunde velbegavet Barn til Trods for vedkommendes Mangel paa Evne til at stave. Jeg gav mig da til at læse forskellige Forfattere for at se, hvorledes de stavede, idet jeg gik ud fra, at hvis Retskrivningen har den overordentlig store Betydning, som man almindeligvis tillægger den, saa maa man dog hos Landets højeste Intelligenser for det første finde Respekt for Retskrivningen, dernæst ogsaa en særlig fremragende Evne til at overholde Retskrivningen. Jeg faldt da ved et Tilfælde over et Nummer af „Tilskueren“, i hvilket tre fremragende Videnskabsmænd ved Universitetet hver havde skrevet en Afhandling. Det var de tre særdeles fremragende og af os alle sammen højt ansete Videnskabsmænd, Professorerne Otto Jespersen, J. L. Heiberg og Carl Jul. Salomonsen. Og jeg skal nu — hvis det ikke trætter det høje Ting — meddele i ganske faa Træk, hvorledes disse tre fremragende Videnskabsmænd hver for sig staver. Jeg indskyder her, at alle disse tre Professorer tog meget livlig Del i Diskussionen om de slette Studenter, der skyldes Almenskole-

loven af 1903. Professor Jespersen er den radikale, den moderne. Han staver som følger: „la“ i Stedet for „lade“, „lae“ for „lagde“, „ha“ for „have“, „ta“ for „tage“, „tas“ for „tages“, „gi“ for „give“, „li“ for „lide“. Han staver altsaa omtrent, som man udtaler Ordene. Han staver f. Eks. et Ord, der for nogen Tid siden blev meget almindelig brugt, „Verdenskonference“, paa følgende Maade „Verdenskonferangse“. Hvis en af de smaa Elever, som det høje Kultusministerium har prøvet i Diktat og dansk Stil, vilde tillade sig at stave saaledes, var der kommet en hel lang Række Streger nedeunder. Men Professor Jespersen har Løv til det — han har *selvfølgelig* Lov til det, og det er umaadelig fornuftigt at stave saaledes. (*Moltesen*: Quod licet Jovi, non licet bovi!). Jeg kan ikke høre, hvad det ærede Medlem siger, men det ærede Medlem kan jo faa Ordet bag efter. — Professor J. L. Heiberg er en interessant Modsætning til sin Kollega, Prof. Jespersen, idet han staver ganske gammeldags. Han har f. Eks. det „stumme j“ i Ord, hvor vi andre ikke har det. Han staver „gjennemført“, „skjønt“, „gjør“, „kjender“, „gjerne“, „Kjørsel“. Og Professoren er ganske særlig mærkelig, naar han skal stave Ord af fremmed Oprindelse. Han staver f. Eks. „Tourist“, og han staver „Fodtoure“. Han staver „Humeur“ — jeg haaber, han selv har været i godt Humør, at det ikke har været et Udslag af daarligt Humør —, og han staver „Domaine“, et Ord, som almindeligt skrives „Domäne“. — Saa kommer den tredje Kollega, Professor Salomonsen. Denne højt ansete Videnskabsmand staver i alt væsentligt som Saaby, som vi jo alle skal rette os efter, naar vi vil være ordentlige Mennesker, men dog ikke ganske. Han staver ligesom Professor Heiberg med j: „Bekjendt“, „gjøre“, „forgjæves“. Og hvad der er pudsigt: han staver „skjøndt“, medens Professor Heiberg staver „skjønt“ og Saaby „skønt“. Der er altsaa ikke nogen skøn Enighed mellem de lærde med Hensyn til dette Ords Stavning.

Nu kan man sige, at for Børnene er det ganske ligegyldigt, hvordan Videnskabsmændene staver, for de læser ikke